



**Харківський національний
університет радіоелектроніки**

**Кафедра економічної кібернетики та
управління економічною безпекою**

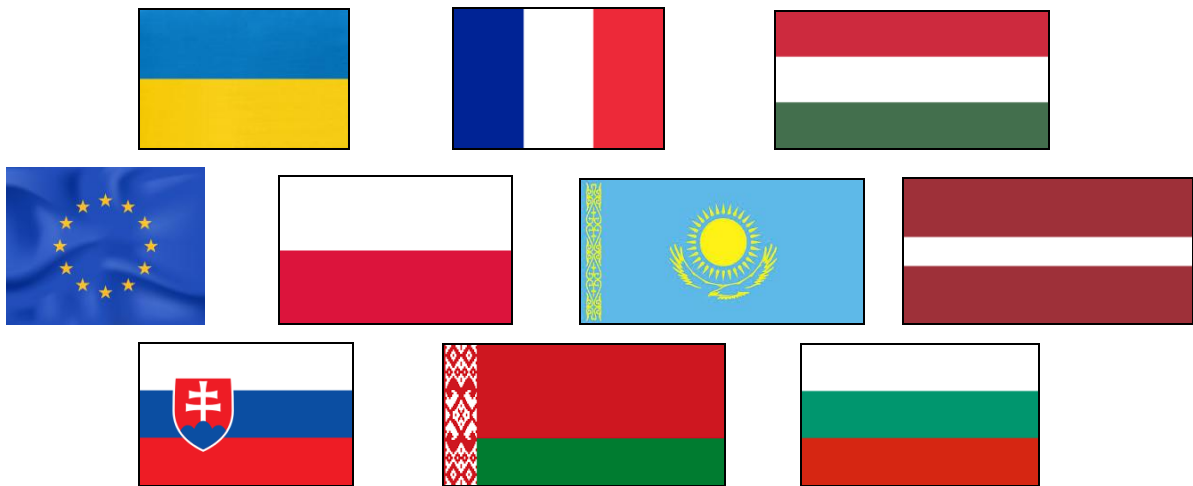
Матеріали

**I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**



**3 листопада 2020 року
м. Харків**



Kharkiv National University of Radio Electronics

**Department of Economic Cybernetics and Management
of Economic Security**

Proceedings of the Conference

I International Scientific and Practical Conference

**MODERN STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:
SCIENCE, INNOVATION AND BUSINESS EDUCATION**



**November 3, 2020
Kharkiv, Ukraine**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

I Міжнародна науково-практична конференція

3 листопада 2020 року

Харків 2020

**УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91**

**Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 3 листопада 2020 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків. ХНУРЕ. 2020. 379 с.
ISBN 978-617-7988-09-9**

У збірнику містяться матеріали, що були подані на I Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 3 листопада 2020 року).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

*Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.
Труди відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.
У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видання обов'язкове.
Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.*

ISBN 978-617-7988-09-9

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2020
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2020
© Колектив авторів, 2020
© ТОВ «Друкарня Мадрид», 2020

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Університет Нархоз, Казахстан
Білоруський національний технічний університет, Білорусь
Латвійський університет, Латвія
Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, Словаччина
Громадська організація «Nasz Dom», Польща
Будапештський університет технологій та економіки, Угорщина
Міжнародний інститут інноваційних освітніх технологій
Асоціація «Міжнародний науково-освітній траст»
Громадська організація «Silk Road», Польща
Університет Анже, Франція
Університет національної та світової економіки, Болгарія.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Валерій Семенець, ректор Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.

Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.

Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.

Майгуль Нугманова, керівник центру гендерної економіки, Університет Нархоз, к.е.н., Казахстан.

Ксенія Якушенко, завідувач кафедри маркетингу, Білоруський національний технічний університет, к.е.н, доцент, Білорусь.

Валерія Прокopenко, директор Міжнародного інституту інноваційних освітніх технологій, д.е.н., професор, Україна.

Надія Бєлікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустриальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., доцент, Україна.

Байба Шавріна, професор, д.е.н., Латвійський університет, Латвія.

Михайло Фабущ, проректор із закордонних зв'язків, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, PhD, Словаччина.

Богуслав Бліхарський, віце президент громадської організації «Nasz Dom», Польща.

Надія Дубровіна, координатор міжнародних проєктів, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, к.е.н., PhD з фінансів, Словаччина.

Лазло Вертеші, доцент, Будапештський університет технологій та економіки, PhD з економічних наук, PhD з юридичних наук, Угорщина.

Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній траст», Україна.

Яцек Новак, член громадської організації «Silk Road», к.е.н., PhD, Польща.

Девід Кайла, заступник декана факультету права, економіки та управління, Університет Анже, PhD, Франція.

Костадин Коларов, директор Інституту підприємництва, Університет національної та світової економіки, PhD, доцент, Болгарія.

Модератор: Іріна Колупаєва, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Секретар: Олена Мурзабулатова, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kharkiv National University of Radio Electronics
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
Narkhoz University, Kazakhstan
Belarusian National Technical University, Belarus
University of Latvia, Latvia
Higher School of Economics, Management and Public Administration, Slovakia
Public organization «Nasz Dom», Poland
Budapest University of Technology and Economics, Hungary
International Institute of Innovative Educational Technologies
International Scientific and Educational Trust Association
Non-governmental organization «Silk Road», Poland
University of Angers, France
University of National and World Economy, Bulgaria

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Valerii Semenets, Rector Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.

Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, D.Sc. in Economics, Professor, Ukraine.

Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and Business Education, Ukraine.

Maigul Nugmanova, Director of Gender Economics Center, Narxoz University, PhD in Economics, Republic of Kazakhstan.

Kseniya Yakushenko, Head of «Marketing» Department, Belarusian National Technical University, PhD in Economics, Associate Professor, Belarus.

Valeriia Prokopenko, Director International Institute of Innovative Educational Technologies, D.Sc. in Economics, Professor, Ukraine.

Nadiia Bielikova, The National Academy of Sciences of Ukraine, Research Center for Industrial Problems of Development, Ukraine.

Baiba Šavriņa, University of Latvia, Dr.Sc. in Economics, Professor, Latvia.

Ing. **Michal Fabuš**, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia.

Boguslaw Blicharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.

Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc., PhD, Department of Economics and Finance, School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia.

Dr. habil **László Vértesy**, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Budapest University of Technology and Economics, Hungary.

Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trust», Ukraine.

Jacek Nowak, PhD, Organization «Silk Road», Poland.

David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law, Economics and Management at Angers University, France.

Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria

Moderator: Irina Kolupaieva, Doctor of Economics Sciences, Professor Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security

Secretary: Olena Murzabulatova, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security

ЗМІСТ

<i>David Cayla</i> COVID-19... AND WHAT'S NEXT? AN INTRODUCTION TO POPULISM AND NEOLIBERALISM.....	12
<i>Geseleva N., Yarmolenko A.</i> THE INFLUENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE DEVELOPMENT ON THE UKRAINIAN LABOUR MARKET.....	18
<i>David Elie GOHI</i> IMPORTANCE AND APPROACH TO CORPORATE RISK MANAGEMENT.....	22
<i>Kolupaieva I. V., Tsokota Viktoriia</i> DIGITAL TRANSFORMATION: CHALLENGES FOR BUSINESS AND THE STATE.....	25
<i>Polozova T. V., Nicola Jennifer John Elia</i> THEORETICAL ASPECTS OF ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY.....	29
<i>Sheiko I., Storozhenko O. V.</i> UKRAINE AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: PROSPECTS FOR FURTHER DEVELOPMENT AGAINST THE COVID-19 PANDEMIC.....	33
<i>Sheiko I., Storozhenko O.</i> EUROPEAN DIGITAL MARKET: LESSONS FOR UKRAINE.....	38
<i>Veriasova G. M., Ijenwagy G. O.</i> FEATURES OF ENSURING THE COMPETITIVENESS OF COMPANIES IN INTERNATIONAL MARKETS.....	43
<i>László Vértesy, Valéria Széplaki</i> PORTFOLIO TRANSFER WITH SPECIAL FOCUS ON REINSURANCE.....	46
<i>Бестужева С. В., Луценко Л. В.</i> РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	50
<i>Бровко О. В.</i> ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: ПОНЯТТЯ, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ.....	54
<i>Геселева Н. В., Мельник А. Ю.</i> ІНТЕРНЕТ ТОРГІВЛЯ ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	57
<i>Геселева Н. В., Піна Т. М.</i> ВПЛИВ КОЛИВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	62
<i>Готовцева Е. А., Малайчук О. А.</i> МОДЕЛИ ПАРТНЕРСКИХ ПРОГРАММ ПРИ ПРОДВИЖЕННІ СТРАТЕГІЧЕСКИХ АЛЬЯНСОВ.....	67
<i>Гришко С. В., Єфіміна О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	71
<i>Гришко С. В., Коциця О. О.</i> МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ.....	76
<i>Гришко С. В., Савченко Д. Ю.</i> МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	79
<i>Горобинська М. В., Сироватська К. С.</i> ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ІТ-КОМПАНІЇ.....	82

<i>Гузенко Д. В.</i>	
МОДЕРНІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	86
<i>Діденко Є. В.</i>	
МОДЕЛЬ ПРОСУВАННЯ КРУЇЗНИХ ТУРІВ НА РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ РИНКАХ	91
<i>Діденко Є. В., Бабаєв Р.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	96
<i>Довгопол Н. В., Ігуменцева Н. В.</i>	
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ БЕНЧМАРКІНГУ	99
<i>Довгопол Н. В., Ігуменцева Н. В.</i>	
НЕПАРАМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО ПРОТИКОРОНАВІРУСНОЇ ВАКЦИНАЦІЇ.....	104
<i>Іванова В. Б., Бузецька К. І.</i>	
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ	108
<i>Іванова В. Б., Давіденко А. І.</i>	
ІНСТРУМЕНТИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕЛЕКТРОННІЙ КОМЕРЦІЇ	113
<i>Іванова В. Б., Литвинова А. В.</i>	
ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА: ХАРАКТЕРНІ РИСИ	118
<i>Іванова В. Б., Петренко М. А.</i>	
ГОЛОВНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ	122
<i>Іващенко Г. А., Куцевол В. О.</i>	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	127
<i>Іващенко Г. А., Рожнова Т. Ю.</i>	
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	132
<i>Іващенко Г. А., Хівренко О. А.</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	136
<i>Карпенко Ю. В., Пєнова А. І.</i>	
ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВСТАНОВЛЕННЯ СУТНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	140
<i>Кириї В. В., Мірошніченко Д. Д.</i>	
ПЕРЕДУМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА УМОВ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	144
<i>Кириї В. В., Шелефонтьок В. Р.</i>	
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ.....	148
<i>Кириї В. В., Шемшюра В. А.</i>	
ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	152
<i>Кішинський Н. В.</i>	
ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	157
<i>Колупаєва І. В., Ткаченко А. Г.</i>	
ЕКОНОМІЧНА СУТЬ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	161

<i>Костін Ю. Д., Буркан Є. А.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	165
<i>Костин Ю. Д., Костин Д. Ю.</i>	
КЛАСТЕРНЫЕ ПРИЗНАКИ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ТАРИФОВ НА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ.....	168
<i>Кузнецова І. О., Горбатюк В. В.</i>	
СУЧАСНІ КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	173
<i>Курденко О. В., Холодков О. А.</i>	
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАГРОЗИ.....	178
<i>Курденко О. В., Салай М. В.</i>	
ПАНДЕМІЯ COVID-19 ЯК ГАЛЬМО ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	183
<i>Ліпницька М. В., Удовиченко О. В.</i>	
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	188
<i>Лісеній Є. В., Бондаренко А. В.</i>	
ВІРТУАЛЬНА ТОРГІВЛЯ ЯК ОЗНАКА ПРОГРЕСИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	193
<i>Лісеній Є. В., Ільченко А. А.</i>	
РЕКЛАМА В INSTAGRAM.....	197
<i>Мільчева В. В.</i>	
СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АПК.....	201
<i>Можайкіна Н. В., Мамічева А. Д.</i>	
СВІТОВИЙ РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	205
<i>Мозгова Г. В., Петренко К. В.</i>	
ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРУ В ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ.....	208
<i>Мурзабулатова О. В.</i>	
УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ.....	211
<i>Мурзабулатова О. В., Абдулаєв Акбар Ібадулла огли</i>	
РОЛЬ І МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	216
<i>Мусієнко В. О., Вадіянци А. Р.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	221
<i>Мусієнко В. О., Зінченко М. Е.</i>	
РЕСУРСИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	225
<i>Мусієнко В.О., Шапошник Б. В.</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	229
<i>Нугманова Майгуль</i>	
ГЕНДЕРНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ ДОСТУПА К ДОСТОЙНОМУ ТРУДУ И ИНСТИТУЦИАЛИЗАЦИЯ УСЛУГ ПО УХОДУ.....	233
<i>Овсяченко Ю. В., Пересада Е. В.</i>	
АВТОМАТИЗАЦІЯ СИСТЕМ СИТУАЦІОННОГО УПРАВЛІННЯ.....	238
<i>Пархоменко Н. О., Первушина О. О.</i>	
ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	243

<i>Соколова Л. В., Литвинова А. В.</i>	
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	315
<i>Соколова Л. В., Огородник В. А.</i>	
КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	319
<i>Соколова Л. В., Шапошник Б. В.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	323
<i>Степаненко С. В., Гулюк О. І.</i>	
ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ.....	326
<i>Степанова О. В.</i>	
АЛГОРИТМ ОЦІНКИ І РАНЖУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ.....	331
<i>Солодкий В. С.</i>	
СИСТЕМА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ.....	335
<i>Стороженко О. В., Овсієнко В. С.</i>	
ВПЛИВ ІТ-ГАЛУЗІ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	340
<i>Стороженко О. В., Ткаченко Є. Л.</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ІТ-СЕКТОРУ В УКРАЇНІ.....	344
<i>Стороженко О. В., Худаєва С. А.</i>	
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ХІРУРГІЧНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ПРИВАТНОЇ МЕДИЦИНИ.....	347
<i>Стороженко О. В., Шашко О. В.</i>	
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	351
<i>Тохтаміш Н. І., Альхьярі Амер Махмуд Алі</i>	
СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОЕКТІВ.....	355
<i>Тулуш Л. Д., Зінчук Л. М.</i>	
ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ: ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ.....	360
<i>Якушенко К. В.</i>	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА РАЗВИТИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА ИНТЕГРАЦИОННЫХ ОБЪЕДИНЕНИЙ.....	367
<i>Яремчук І. В.</i>	
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.....	371
<i>Maо Rong</i>	
PROBLEMS AND COUNTERMEASURES OF STAFF MANAGEMENT IN SMALL AND MICRO ENTERPRISES IN CHINA UNDER THE NEW CROWN PNEUMONIA.....	375

Степаненко С. В.,

*к.е.н., старший викладач кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку,*

*Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Гулюк О. І.,

студент,

*Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

Важлива роль банківської системи в національній економіці обумовлена її функцією як основного посередника в перерозподілі вільних фінансових ресурсів між суб'єктами для підвищення ефективності їх розміщення та використання цих ресурсів. Несприятлива ситуація, яка склалася в національній банківській системі, що характеризується скороченням чисельності банків, тривалим періодом негативних результатів за показником чистого прибутку з 2014 р. по 2017 р., обумовленим значними відрахуваннями в резерви, високою часткою проблемних кредитів, яка на 1 січня 2020 року, незважаючи на позитивні тенденції до скорочення, залишається високою і становить 48,4% [1], вимагає ґрунтовного перегляду управління банківськими портфелем, що і обумовлює актуальність дослідження.

Серед дослідників відсутня єдність розуміння природи банківського портфелю. Так, Дж. Сінкі під цим поняттям розуміє «сукупність фінансових активів», а сам банк бачиться «як портфель доходних активів, переважно кредитів [2, с. 10], а Е. Дж. Долан додає до активів пасиви [3]. Російський

дослідник Р. В. Капшитар під цим поняттям розуміє структуровані та взаємопов'язані вимоги та обов'язки комерційного банку, які характеризуються параметрами ризику, доходності та ліквідності, що знаходяться під впливом безпосередньо самої структури портфелю або зміни зазначених параметрів як в залежності від динаміки складових портфелю, так і під впливом інших параметрів, включаючи ринкову кон'юнктуру [4]. А. Н. Фат'янова вважає, що банківській портфель – це множина субпортфелів, кожен з яких в залежності від його складових елементів має відповідну природу: кредитний, інвестиційний, депозитний, цінних паперів тощо [5]. Зазначена множина критеріїв, які характеризують банківський портфель, розвинута Д. А. Трифоновим, який наголошує, що вони мають трансформуватися в пошук оптимального співвідношення характеристик терміновості, вартісної та ризикової структури пасивів шляхом зміни складу портфелів [6, с. 11].

В дослідженні українського автора [7] наголошується, що банківський портфель може розглядатися як сукупність бізнесів (корпоративний, індивідуальний, міжбанківський, інвестиційний), продуктів або клієнтів, що, відповідно, дозволяє виокремлювати бізнес-портфель, продуктовий і клієнтський. Крім зазначених класифікацій виокремлюють бізнес розвитку, фінансово-інституційний, картковий, інвестиційний тощо. Під бізнесом розвитку розуміється нарощення мережі філіалів; фінансово-інвестиційний передбачає форми взаємодії банків з іншими фінансово-кредитними інститутами. Відповідно, авторка пропонує збалансоване управління стратегічним портфелем банку як взаємопов'язане управління регіональним бізнес-портфелем, продуктовим і клієнтським з позиції зростання потенціалу, ризиків і прибутковості.

В цілому під портфелем розуміється сукупність форм і видів економічної, фінансової діяльності, відповідних їм документів, коштів, замовлення або об'єктів [8]. Переважна більшість досліджень у сфері банківської системи

сконцентрована на аналізі кредитного, інвестиційного, депозитного портфелю або портфелю цінних паперів. Комплексні дослідження банківського портфеля в цілому фактично відсутні, що свідчить про недостатність уваги з боку науковців до цієї складної проблеми.

Проводячи аналогію з проектними менеджментом, де питанням портфельного управління надається значна увага, банківський портфель варто розуміти як множину взаємопов'язаних субпортфелів або міні-портфелів, які представляють собою види бізнесу, кожен з яких розглядається в територіальному, клієнтському та продуктовому розрізі, де параметрами оцінювання варто вважати ліквідність, дохідність, ризикованість і потенціал, управління яким дозволяє ефективніше реалізовувати стратегічні цілі функціонування кожного банку окремо та банківської системи в цілому. Таким чином, управління портфелем по своїй природі передбачає саме стратегічне управління, адже здійснюється на найвищому рівні агрегації окремих типів бізнес-активностей банку.

Сучасний стан банківської системи орієнтує кредитні установи на здійснення збалансованого управління стратегічним банківським портфелем. Збалансований розвиток за своєю природою передбачає врівноважені кількісні та якісні зміни параметрів усіх складових об'єкту. В контексті нашого дослідження збалансоване управління стратегічними портфелем передбачає розподіл ризиків пропорційно між всіма видами банківської активності (між субпортфелями та міні-портфелями), ефективне планування дохідності активних операцій із врахуванням вартості формування пасивів та планування темпів капіталізації.

Між розглянутими параметрами оцінювання існують специфічні взаємозв'язки. Рівень прибутковості окремих типів бізнесу залежить від ринкової кон'юнктури, стану зовнішнього середовища, ступеня регулювання ринку та наявності конкурентних переваг – тобто від ефективності ведення банківської діяльності за окремими напрямками. Чим більше ризиків приймає

банк, тим традиційно вище його прибутковість і ринкова вартість у короткостроковому періоді. Натомість фінансова стійкість і стабільність діяльності банку в довгостроковому періоді можлива при належному ступені капіталізації, достатньому рівні ліквідності і невисоких дивідендних виплатах – цей стан досягається при компромісному поєднанні стратегії ліквідності та максимізації прибутковості. Отже, критерії ліквідності та прибутковості є обернено пропорційними і встановлення їх співвідношення є одним із найважливіших компонент управління стратегічними портфелем банку.

Управління ризиками є однією із найважливіших сфер у банківській діяльності в цілому, так як кожна банківська операція більшою або меншою мірою пов'язана із ризиками. Отже встановлення значень параметру ризикованості окремих портфелів у рамках стратегічного банківського портфелю вимагає узгодження із корпоративною політикою управління ризиками, враховуючи обсяг створюваних резервів для їх покриття.

Управління стратегічними портфелем банку передбачає не лише визначення сфер бізнесу та комплексу банківських продуктів, які пропонується різним категоріям клієнтів, поряд із інвестиційною діяльністю та торгівлі цінними паперами, але й розподіл ресурсів на реалізацію зазначених типів бізнесу. Отже зміст управління стратегічними портфелем банку передбачає узгодження субпортфелів відповідно досягненню стратегічної мети розвитку банку в довгостроковій перспективі (максимізація віддача капіталу для збільшення ринкової вартості при намірах продажу бізнесу, збалансованість прибутковості та ліквідності для забезпечення фінансової стійкості і стабільного збільшення капіталізації), розподілу ресурсів, повноважень і відповідальності між ними.

Перелік джерел посилання

1. У 2019 році частка непрацюючих кредитів у банках вперше за останні роки знизилася нижче 50%. Офіційний сайт Національного банку України.

<https://bank.gov.ua/ua/news/all/u-2019-rotsi-chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-vpershe-za-ostanni-roki-znizilasya-nijche-50>

2. Синки Дж.-мл. Управление финансами в коммерческих банках: пер. с англ. Москва: Catallaху, 1994. 820 с.

3. Долан Э.Дж., Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р.Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. [пер. с англ.: В.В. Лукашевич и др.]. Москва: Изд-во АНГ [и др.], 1996. 446 с.

4. Капшитар Р. В. Управление портфельным риском в коммерческом банке: дис. канд. экон. наук: 08.00.10. СПб., 2004. 174 с.

5. Фатьянова А. Н. Кредитный портфель коммерческого банка: стратегический, тактический и методический аспекты управления: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.10. Саратов, 2009. 166 с.

6. Трифонов Д. А. Формы проявления портфельного подхода в управлении пассивами коммерческого банка. *Финансы и кредит*. 2012. № 13. С. 11-18.

7. Шульга Н. П. Управління стратегічним портфелем банку та роль контролінгу в його сервісній підтримці. *Світ фінансів*. 2006. № 2(3). С. 80-88.

8. Гончаров С. М., Кушнір Н. Б. Г 65 Тлумачний словник економіста / за ред. проф. С. М. Гончарова. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.